

DE HOEFSMEDEN VAN DE POLITIE

Tekst Gwendoline Hendrick
Fotografie Jos Balcaen

VOETEN IN GOEDE HANDEN

Al smedende wordt men smid... De uitdrukking is ook van toepassing op de hoefsmeden. Om de zowat 40 dagen worden de paarden van de federale politie onder handen genomen door een van de zes ambachtsmannen die samen de smidseploeg vormen en die gevestigd is in het complex De Witte De Haelen in Etterbeek, een van de weinige plaatsen bij de politie waar men Sint-Elooi viert, de patroonheilige van de goudsmeden en de metaalbewerkers.

BRUSSEL – In totaal werken zes personen, onder wie sommigen deeltijds, in de smidse van de ruitrijdienst van de federale politie. Drie van hen maken nog deel uit van het operationeel kader. “We zijn de laatste der Mohikanen”, grapt inspecteur Albert Verschooten. Na

twee jaar opleiding aan de Ecole de maréchalerie in Anderlecht hebben ze allemaal het diploma van ‘meester-hoefsmid’ behaald. “Om toegang te hebben tot het examen, moet men in staat zijn om een dertigtal verschillende types hoefbeslag uit te voeren”, legt inspecteur Marc Wahlen

WAAROM WORDT HET PAARD BESLAGEN?

Op die vraag zullen velen antwoorden: om de voeten te beschermen. Ja, maar niet alleen ... De hoof van het paard is een natuurlijke hoornachtige bescherming, die zichzelf herstelt. Het hoorn groeit ongeveer een centimeter per maand en vernieuwt zich om de acht maanden volledig. Als gevolg van de domesticatie en het gebruik van het paard zijn de voeten niet meer aangepast aan de vereisten van de natuur: de aard van de bodem verandert en bijkomende lasten vergroten de slijtage. Het is dus nodig om de paarden te beslaan. Het hoefijzer kan echter ook een gebrekkige beenstand of gang van het paard corrigeren en het kan worden gebruikt om een verwonding of een ziekte aan de voeten te verzorgen. Er bestaan trouwens talrijke soorten orthopedische hoefijzers die de hoefsmeden van de federale politie op verzoek van de Dienst veeartsenij kunnen maken.

uit. Hij en zijn collega's (Emmanuel, Vincent, Albert, Patrick, Marc) hebben verschillende achtergronden en ervaringen maar delen de liefde voor paarden en goed uitgevoerd werk. Het is trouwens een voorwaarde om dit beroep uit te oefenen: "Het werk is boeiend maar fysiek zeer zwaar, vooral voor de rug", benadrukt hij. In principe heeft elk dier een vaste hoefsmid die het tijdens heel 'de politie-carrière' zal volgen. De voeten worden ongeveer om de 40 dagen beslagen. Deze frequentie kan echter variëren wanneer er meer escortes te paard zijn. De hoefijzers moeten dan vlugger vervangen worden.

Knowhow en nauwkeurigheid

Tijdens ons bezoek wachten verschillende paarden op hun nieuwe 'ijzeren pantoffels'. De eerste fase van het werk bestaat in het verwijderen van de oude hoefijzers en vervolgens de voeten van het paard *af te steken** (de *straal** vijlen, snijden). "We gebruiken standaardijzers maar verschillende maten, die door een privébedrijf worden geproduceerd", legt Marc Wahlen ons uit. Het ijzer wordt in het vuur gelegd en eruit gehaald wanneer het de ideale temperatuur bereikt (1200-1300°) om bewerkt te worden volgens de vorm van de voet van het dier. Het wordt op het aambeeld gelegd en met behulp van een hamer bewerkt. De hoefsmid stelt het bij en slijpt het vervol-

gens met zilverdraad. Met een kolomboor worden gaten gemaakt in het ijzer. Om de slijtage te beperken en het ijzer beter te bevestigen, last de ambachtsman er enkele wolframpluggen in. Er worden ook draadgaten gemaakt in het ijzer. "Op die manier kunnen de ruiters mordaxvijen vastschroeven om te vermijden dat hun paard uitglijdt wanneer ze op stap gaan." Wanneer dit allemaal gedaan is, kan het ijzer (warm) worden geplaatst en ingeslagen. Dit is opnieuw precisiewerk. "De nagel met schuine rand (*zwik**) moet worden geslagen in wat de 'witte lijn' van de voet wordt genoemd en moet er aan de zijkant van de hoof (in het hoorn)

uitkomen". Als hij op de verkeerde plaats wordt genageld, kan hij breken (als hij tegen het harde gedeelte van de voet stoot) of, erger nog, het paard verwonden (als hij in de huid wordt geslagen). Om eventuele verwondingen te vermijden, worden de nagels die te ver naar buiten gaan, omgeklonken in kleine inkepingen op de hoornwand van de hoof. Alles nog wat bijvijlen, en het werk van de hoefsmid zit erop. Nu moet hij de verschillende handelingen herhalen op de drie andere voeten. Volgens inspecteur Albert Verschooten is het belangrijkste: "Dat het paard 'gelukkig' is wanneer het de werkplaats verlaat". ■

VOOR DE NIET-INGEWIJDEN ...

De hoefsmederij is een ambacht met een zeer bijzondere woordenschat. Hieronder enkele termen van het vakjargon:

- Voorbenen/achterbenen: voorpoten/achterpoten.
- Straal: week en buigzaam hoorn onder de hoof.
- Zwik: de verdikking van de nagel waardoor de richting ervan naar de buitenzijde van de hoof wordt afgeleid. Het schuine deel van de zwik moet naar de binnenkant van de voet worden geplaatst.
- Beslaghamer: lichte hamer met een cilindervormige kop die dient om op bepaalde instrumenten te slaan (zoals het hoefmes).
- Afsteken: het overtollige hoorn afsteken.
- Hoefmes: zeer scherp lemmet om het overtollige hoorn te verwijderen en de straal gelijk te maken.

